

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2020-2021

1 JUNI 2021

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

- van mevrouw Bianca DEBAETS en mevrouw Cieltje VAN ACHTER -

betreffende pleegzorginitiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

SAMENVATTEND VERSLAG

namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Cieltje VAN ACHTER

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Carla Dejonghe, voorzitter, de heer Juan Benjumea Moreno, mevrouw Els Rochette, mevrouw Cieltje Van Achter, de heer Arnaud Verstraete

Ander lid: mevrouw Bianca Debaets

Zie: **Stuk 762** (2020-2021) – Nr.1: Voorstel van resolutie

– Nr.2: Verslag Commissie

– Nr.3: Amendement

Dames en Heren,

De Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin besprak in haar vergadering van dinsdag 1 juni 2021 het amendement bij het voorstel van resolutie van mevrouw Bianca Debaets en mevrouw Cieltje Van Achter betreffende pleegzorginitiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ingediend door mevrouw Bianca Debaets, mevrouw Cieltje Van Achter, de heer Juan Benjumea Moreno, mevrouw Carla Dejonghe en mevrouw Els Rochette – Stuk 762 (2020-2021) – Nr.3.

Mevrouw Cieltje Van Achter wordt aangeduid als verslaggever.

1. Toelichting door mevrouw Bianca Debaets, hoofdindiener

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V) verklaart dat aan dit amendement verschillende heel interessante gedachteswisselingen met elkaar, alsook een hoorzitting met Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel en de vzw Cachet zijn voorafgegaan. Ze wil iedereen bedanken. De bereidheid van mevrouw Cieltje Van Achter in de eerste plaats, die haar schouders hier mee heeft onder gezet, maar ook van de andere collega's, zowel van de oppositie als de meerderheid, was van in het begin groot. De hoorzitting met beide terreinorganisaties heeft het belang bij iedereen nog maar eens scherp doen aanvoelen. Het is geweten dat de vraag naar pleeggezinnen zeer groot blijft; dat de juiste omkadering belangrijk is; dat er tevens moet worden ingezet op de diversiteit van de pleeggezinnen. Alleen maar focussen op de tekorten, vindt het raadslid te eenzijdig en negatief. Er moet ook een bloemetje gegeven worden aan de ongeveer 130 pleeggezinnen die vandaag in Brussel al actief zijn.

2. Bespreking

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA) wenst dat bloemetje graag terug te sturen naar mevrouw Bianca Debaets, die de trekker was van het dossier, de eerste aanzet heeft gegeven voor dit voorstel van resolutie en de commissieleden erbij heeft betrokken en hen heeft gevraagd hun inbreng te geven. Het commissielid vond de hoorzitting uitermate interessant, leerrijk en boeiend. Iedereen heeft er veel uit kunnen leren: wat goed gaat, wat beter kan... Deze input werd meegenomen bij de opmaak van het amendement dat vandaag voorligt. Volgens het commissielid kan het nuttig zijn het verslag van de hoorzitting er nog eens op na te lezen voor de plenaire vergadering, zodat met de andere raadsleden kan worden gedeeld wat er allemaal is uit voortgekomen en om hen te sensibiliseren in deze materie. Het verheugd mevrouw Cieltje Van Achter dat alle collega's samen aan de slag zijn gegaan en de tekst nog hebben kunnen verruimen. Het resultaat is een evenwichtige tekst, die pleegzorg hopelijk bekender zal maken in Brussel en meer ouders zal aanzetten om pleegzorg op te nemen.

Tevens wenst **de heer Juan Benjumea Moreno (Groen)** de initiatiefnemers van het voorstel van resolutie, de commissievoorzitter, de Diensten en de gastsprekers bij de hoorzitting te bedanken. Het mooie aan de manier van werken die werd gehanteerd, is dat veel van wat er in de hoorzitting werd besproken, terugkomt in het amendement dat gezamenlijk door 5 fracties werd ingediend. Het commissielid verwijst hierbij naar de cultuursensitieve pleegzorg, de plaatsing van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, de eerstelijnszorg, het huisvestingsvraagstuk en het feit dat veel mensen in Brussel kleiner gehuisd zijn... Hopelijk kan dit een doorstart betekenen en leiden tot een betere omkadering en ondersteuning, aangezien er veel moedige mensen zijn die pleegzorg op zich nemen, maar er ook veel zijn die het misschien wel

zouden willen doen, maar door de huidige omstandigheden hun weg niet vinden of de drempels te hoog vinden.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit) vermoedt dat ze in herhaling zal vallen. Het commissielid wil op haar beurt mevrouw Bianca Debaets en mevrouw Cieltje Van Achter bedanken voor het genomen initiatief. Het is geweten dat het vinden van een pleeggezin in Brussel een echte uitdaging is. Nochtans is het zo belangrijk dat als kinderen, om welke reden dan ook, even uit het gezin moeten weggaan, bv. tijdens een ziekenhuisopname van een ouder, zij meteen goed worden opgevangen. Bovendien beaamt het commissielid dat de hoorzitting zeer interessant was en zij heel wat over pleegzorg heeft bijgeleerd. Het is fijn om inhoudelijk input te krijgen van mensen op het terrein, waarmee de raadsleden samen aan de slag konden gaan en aldus het voorstel van resolutie konden aanvullen en verfijnen. Mevrouw Els Rochette is vooral opgetogen over het feit dat er nu gepleit wordt voor pleegzorg op Brusselse maat en de Brusselse realiteit zeer aanwezig is het voorstel van resolutie, alsook met de aandacht voor diversiteit van de pleeggezinnen, zowel naar LGBTQIA+, andere nationaliteiten, diverse religies enz... toe.

Tot slot, wenst **commissievoorzitter Carla Dejonghe** er kort aan toe te voegen dat zij zich aansluit bij alle woorden van dank van eenieder. Het was een heel fijne manier van werken, op een heel constructieve manier op basis van de hoorzitting die werd georganiseerd. Dankzij die vlotte samenwerking werd tot een voorstel van resolutie gekomen die gedragen wordt door meerderheid en oppositie, en die tijdig is gefinaliseerd. Ze werd niet op de lange baan geschoven, zoals beloofd.

3. Stemming

Het amendement wordt eenparig aangenomen met 5 stemmen.

Het aldus gewijzigde voorstel van resolutie betreffende pleegzorginitiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt eenparig aangenomen met 5 stemmen.

De verslaggever,
Cieltje VAN ACHTER

De voorzitter,
Carla DEJONGHE

TEKST AANGENOMEN DOOR COMMISSIE:

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE PLEEGZORGINITIATIEVEN
IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

TOELICHTING

Vandaag zijn er bijna 6.000 pleeggezinnen in Vlaanderen die meer dan 7.500 kinderen¹ een warme thuis geven, de laatste vijf jaar steeg het aantal pleegzorgsituaties zelfs met 37%². De redenen hiervoor zijn zeer divers: er zijn kinderen die niet meer thuis wonen vanwege psychologische, materiële problemen op het thuisfront en ouders voor korte of lange termijn niet voor hen kunnen zorgen. Daarnaast wordt ook gezorgd voor pleeggasten. Deze volwassenen met een beperking en/of een psychiatrische problematiek, kunnen ook terecht bij gastgezinnen.

Kinderen en jongeren komen zoals gezegd om verschillende redenen in pleegzorg terecht. Door omstandigheden blijkt thuis wonen geen optie meer: soms zijn de problemen van tijdelijke aard en kan een kind of jongere vrij snel weer naar huis maar soms kampen ouders met hardnekkigere problemen waardoor hun kind langdurig in een pleeggezin blijft, soms tot ze volwassen zijn.

Volgens de website van Pleegzorg Vlaanderen bestaan er enkele soorten³:

- Crisispleegzorg: een specifieke vorm van ondersteunende pleegzorg waarin crisisgezinnen klaarstaan wanneer een acute crisis het gezinsleven helemaal door elkaar gooit en een kind of een volwassene met een handicap en/of psychiatrische problematiek op dat moment heel snel een opvangplaats nodig heeft.
- Ondersteunende pleegzorg: Situatie waarin een gezin een pleegkind of pleeggast opvangt zolang als nodig, nl.: een paar dagen, een paar weken, een paar maanden of af en toe tijdens weekends en vakanties. Dat kan dus een korte aaneengesloten periode zijn, maar het kan ook een afwisselend verblijf voor meerdere korte periodes zijn. Het is van bij het begin al duidelijk dat de opvang beperkt zal zijn. Door de ondersteuning van een pleeggezin kunnen ouders die het moeilijk hebben even genieten van een adempauze of kan een kind dat normaal verblijft een in een voorzieningen even verblijven in een andere omgeving dan de voorziening.
- Kortdurende pleegzorg of perspectiefzoekende pleegzorg: Situatie waarin de ouders de zorg even niet meer aankunnen en waarin een pleeggezin de nodige rust kan brengen voor een pleegkind of pleeggast. Deze vorm van pleegzorg duurt meestal enkele maanden.

¹ <https://www.pleegzorgvlaanderen.be/over-pleegzorg/pleegzorg-vlaanderen/pleegzorg-cijfers>

² <https://www.pleegzorgvlaanderen.be/nieuws/aantal-pleegjongeren-vlaanderen-gestegen-met-37-procent-op-vijf-jaar-tijd#:~:text=Eind%202019%20vonden%20er%207.756,pleegzorgsituaties%20gestegen%20met%2037%20procent>

³ <https://www.pleegzorgvlaanderen.be/over-pleegzorg/pleegzorg-vlaanderen/pleegzorg-cijfers>

- Langdurige pleegzorg of perspectiefbiedende pleegzorg: wanneer een pleegkind of pleeggast langer dan een jaar in een pleeggezin woont. Soms duurt het verblijf enkele jaren, soms zelfs tot wanneer het pleegkind op eigen benen gaat staan.
- Behandelingspleegzorg: wanneer pleegkinderen of pleeggasten kampen met specifieke psychiatrische of emotionele problemen en gedragsproblemen, kan er een beroep gedaan worden op behandelingspleegzorg. Dat omvat een behandeling voor het pleegkind of de pleeggast bovenop de gewone pleegzorgbegeleiding. Behandelingspleegzorg kan soms ook in samenwerking met een psychiatrische ziekenhuisdienst.

België is één van de weinige gebieden die pleegzorg voor volwassenen met een handicap en/of een psychiatrische problematiek organiseert en ondersteunt. Naast dus de uitgebreide werking voor kinderen zijn wij in België vooruitstrevend in het faciliteren van de omkadering van pleeggasten.

Om de werking van pleegzorg bekender te maken lanceerde Pleegzorg Vlaanderen het label 'Pleegzorggemeentes'. Iedere gemeente die het engagement aangaat, zich betrokken te tonen in het thema en bereid om kwetsbare kinderen, jongeren en volwassenen in hun buurt een thuis te helpen bieden. Samen met Pleegzorg Vlaanderen wordt een duurzame samenwerking op poten gezet om pleegzorg bekender te maken op een laagdrempelige manier. Er zijn ook gemeenten die ervoor kiezen om het engagement van hun pleeggezinnen extra te ondersteunen. Gemeentes beslissen zelf wat binnen hun mogelijkheden ligt om pleegzorg een duwtje in de rug te geven.

Ondanks de beleidsstappen die reeds gezet zijn blijft de nood naar pleeggezinnen ieder jaar een euvel waar de werking mee worstelt.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie,

- overwegende dat het welzijnsbeleid van de VGC zich onder andere toespitst op jeugdhulp;
- overwegende dat het lokaal sociaal beleid van de VGC inzet op omgaan met de context van vermaatschappelijking van de zorg en het stimuleren van vrijwillige en informele zorg;
- overwegende dat er nog steeds te veel kandidaat-pleegouders vroegtijdig afhaken⁴;
- overwegende dat de tekorten aan pleeggezinnen tussen 2017 en eind 2019 met twee derden toenam⁵;
- overwegende dat de lockdown de druk op het vinden van nieuwe pleegzorggezinnen vergrootte⁷;
- overwegende dat bijna de helft van de jonge Vlamingen openstaat voor het pleegouderschap⁸;
- overwegende dat pleeggezinnen een belangrijke plaats van opvang zijn voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen;

⁴ https://issuu.com/pleegzorgvlaanderen/docs/plzrg_2019_registratie_high_page_v03

⁵ <https://www.demorgen.be/nieuws/tekort-aan-pleeggezinnen-is-groter-dan-ooit~bc28c864/>

⁶ <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/manque-de-familles-d-accueil-surtout-pour-les-bebes-et-les-ados>

⁷ <https://plus.lesoir.be/320353/article/2020-08-21/les-familles-d-accueil-durgence-debordees>

⁸ <https://www.pleegzorgvlaanderen.be/nieuws/bijna-helft-jonge-vlamingen-staat-open-voor-pleegouderschap>

- overwegende dat pleegzorg naar voor geschoven wordt als eerste te overwegen optie bij uithuisplaatsing van minderjarigen;
- overwegende dat er kwalitatieve pleeggezinnen nodig zijn om aan de noden binnen de vijf vormen van pleegzorg te kunnen beantwoorden;
- overwegende dat pleegzorg een enorm krachtige daad van solidariteit naar een kind of persoon in moeilijkheden en een familie in nood is;
- overwegende dat Brussel na Dubai de meest kosmopolitische stad is van de wereld, met 182 verschillende nationaliteiten en een superdiverse, meertalige, multiconfessionele werkelijkheid;
- overwegende dat het Brusselse huisvestingsvraagstuk pleegzorg bemoeilijkt;
- overwegende dat continuïteit in de jeugdhulpverlening een schrijnend probleem blijft. Vaak komen kinderen en jongeren met soms zware psychische problemen terecht bij verschillende particulieren of instellingen en kunnen daardoor moeilijk tot rust komen, hetgeen ook duidelijk bleek uit het webinar 'Gewoon Complex' over jeugdhulpverlening (05/02/21) georganiseerd door het Kinderrechtencommissariaat.

vraagt aan het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie:

- Met het oog op de waardering van de inspanningen van pleeggezinnen en de maatschappelijke meerwaarde dat pleeggezinnen bieden, dat de VGC de gemeentebesturen die dit wensen, ondersteunt bij het aanvragen van het label Pleegzorggemeente, namelijk bij de ontwikkeling en uitvoering van een actieplan in dit kader, en dit in samenwerking met Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel en onderzoekt of ze zelf kan aansluiten bij het label.
- In te zetten op sensibiliserende, wervende en ondersteunende acties die versterkend en aanvullend werken op bestaande acties, in samenspraak met Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel om zo goed mogelijk in te spelen op de geïdentificeerde noden en op de diverse Brusselse realiteit. Meer in het bijzonder vragen we:
 - Om speciale aandacht te vestigen op cultuursensitieve (pleeg)zorg.
 - Om speciale aandacht te vestigen op de bekendmaking van pleegzorg en werving van pleeggezinnen, ook bij culturele minderheden.
 - Om in samenwerking met Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel te onderzoeken welke initiatieven mogelijk zijn om extra in te zetten op vorming en opleiding van de hulpverleners in de pleegzorg rond diversiteit en de Brusselse realiteit.
- De ontwikkeling van een aanvullend beleid gefocust op ondersteunende pleegzorg met een preventieve functie met aandacht voor het behoud van de band met de biologische ouder. Door te richten op vroegdetectie en preventie, anticipeert men op een aantal risicofactoren en pakt men onderliggende problemen aan die tot een uithuisplaatsing kunnen leiden. Daarvoor is verdere promotie bij de eerstelijns hulpverleners en een nauwere samenwerking aan de orde. Een betere bekendheid van deze specifieke hulpvorm bij actoren uit de 'brede instap' (CLB, CAW, CGG, K&G) zal bijdragen aan het voorkomen van escalaties en crisissituaties en aan het terugdringen van de pleegzorgnoden. Daarnaast moet het beleid ook zorgen voor een permanente opvolging, verregaande professionalisering en voldoende ondersteuning van hulpverleners, pleegkinderen en hun (pleeg)ouders om de continuïteit in de jeugdhulpverlening te garanderen, zodat kinderen en jongeren tot rust kunnen komen, zeker als ze kampen met zware psychische problemen. Veiligheid en zorgcontinuïteit staan voorop.
- Om bij de plaatsing van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest pleegzorg bekend te maken en kwalitatief te versterken, voortbouwend op de ervaring van eerdere sensibiliseringscampagnes en door de verdere uitbouw van de bestaande netwerken om meer bekendheid te genereren voor pleegzorg

in de hoop zo meer potentiële kandidaat pleeggezinnen uit verschillende cultuurgemeenschappen aan te trekken.

- De drempels tot pleegzorg bij regenbooggezinnen en LGBTQIA+ Brusselaars, aan de vraag- en de aanbodzijde, te laten onderzoeken en op basis van conclusies van dit onderzoek gepaste acties te ondernemen.

De bredere bekendmaking van een aanvullend beleid om het volwassen pleegzorgbeleid bekender te maken in Brussel.
